

MALEZJA

1. Podstawowe informacje o Malezji

Powierzchnia:	329 847 km ² (w tym 131,6 km ² na Półwyspie Malajskim).	
Ludność:	32,3 mln (2018)	
Podział administracyjny:	13 stanów (w tym 9 sułtanatów) i 3 terytoria federalne. Dwa stany: Sabah i Sarawak są autonomiczne.	
Religia:	islam 61,3%, buddyzm 19,8%, chrześcijaństwo 9,2%, hindu 6,3%, inne 1,7%	
Stolica:	Kuala Lumpur (ok. 1,8 mln mieszkańców)	
Stolica administracyjna	Putrajaya (ok. 60 tys. mieszkańców) – siedziba Rządu Malezji	
Ustrój polityczny	monarchia konstytucyjna, król elekcyjny	
Waluta:	ringgit (MYR)	
Głowa państwa	Król (Yang di-Pertuan Agong) Abdullah (sułtan Pahang) od 31 stycznia 2019 r.	
Szef rządu	Premier Tun Dr Mahathir bin Mohamad (od 10 maja 2018 r., poprzednio premier w latach 1981-2003)	
Skład etniczny:	Bumiputra (Malajowie, rdzenni Tajowie oraz ludy tubylcze) - 61.9%, Chińczycy – 22.6%, Hindusi – 6.7%, inni – 8.8%.	
Język urzędowy:	malezyjski (odmiana malajskiego), angielski pełni rolę pomocniczego, używane są także powszechnie: chiński (i dialekty), tamilski, hindi.	
Ambasador Malezji w PL	Pani Chitra Devi V Ramiah	od kwietnia 2018 r.
Ambasador Polski w MY	Krzysztof Dębnicki	od września 2018 r.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2014	2015	2016	2017	2018
PKB całkowity (w mld USD)	338,1	296,6	296,8	314,7	354,3
PKB na 1 mieszkańca (PPP) (w USD)	11 009	9 512	9 381	9 828	10 942
PKB (wzrost w %)	6	5,1	4,2	5,9	4,7
Inflacja (w %)	10,5	12,8	15,2	19,5	20,7
Stopa bezrobocia (w %)	2,8	3,1	3,4	3,4	3,3
Eksport towarów (w mld USD)	234,1	200,2	189,4	217,7	247,3
Import towarów (w mld USD)	208,8	176,2	168,4	194,7	217,5
BIZ w Republice Filipin (mld RM)	35,6	39,4	47	40,4	32,6
BIZ Republiki Filipin za granicą (mld RM)	53,6	41,2	33,2	24,9	21,3
Mediana miesięcznych zarobków (RM)	1500	1600	2000	2160	bd.

Źródło: www.dosm.gov.my, www.trademap.org, IMF World Economic Outlook

3. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Malezja jest położona w Azji Południowo-Wschodniej, zajmuje południową część Półwyspu Malajskiego (Malezja Zachodnia) oraz północną część wyspy Borneo (republikańskie stany autonomiczne Sarawak i Sabah, posiadające własne rządy i parlamenty. W 1964 r. razem z Federacją Malajską stworzyły Malezję).

Głową państwa jest król wybierany z grona sułtanów na okres 5 lat przez Zgromadzenie Władców, składające się z sułtanów i gubernatorów stanów (jednak gubernatorzy mają tylko głos doradczy). Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego parlamentu w skład którego wchodzi Izba Posłów (222 posłów wybieranych w wyborach powszechnych na pięć lat) i Izba Senatu (70 senatorów, z których 44 wybieranych jest przez króla i 26 przez stanowe zgromadzenie ustawodawcze na 5-letnią kadencję). Władzę wykonawczą sprawuje rząd federalny, na czele którego stoi premier powoływany przez monarchę.

Malezja ogranicza **dostęp do rynku** m.in. poprzez stosowanie podwójnego prawa gospodarczego, preferującego ludność Bumiputera (*de facto* – muzułmańskich Malajów) i dowolność prowadzenia przez rząd polityki, mającej na celu wsparcie tej grupy społecznej, posiadaniu przez firmy rządowe uprzywilejowanych praw (tzw. *GLC – Government Linked Companies*¹) oraz rządowych funduszy inwestycyjnych (tzw. *GLIC – Government Linked Investment Companies*²), przejawiające się m.in. prawie w wyłącznej dostępności do zamówień publicznych, których zasady w przypadku Malezji są wysoce niejasne, preferując firmy lokalne, a nawet wyłącznie firmy o statusie *Bumiputera*. Podmioty zagraniczne praktycznie nie mogą uczestniczyć w przetargach rządowych federalnych i stanowych.

Podstawą obecnego rozwoju gospodarczego Malezji jest Nowy Model Ekonomiczny 2010-2020 – NEM, następca dotychczasowej ideologii rozwoju – *Nowej Polityki Ekonomicznej – NEP*, realizowanej od początku lat 70-tych XX wieku. Nadrzędnym celem politycznym i gospodarczym programu *NEM* jest wprowadzenie Malezji, znajdującej się w czołówce krajów rozwijających, do grupy państw wysokorozwiniętych do roku 2020 (obecnie mówi się o roku 2030).

Aby osiągnąć zamierzony cel, władze Malezji deklarują wsparcie tych gałęzi gospodarki, które mają największy potencjał wzrostu (w tym przemysł, wykorzystujący zaawansowane technologie) oraz rodzime, innowacyjne rozwiązania techniczne, a także przekształcić system edukacji tak, aby opuszczali go absolwenci kierunków najbardziej poszukiwanych na rynku pracy oraz doprowadzić do włączenia wszystkich malezyjskich grup społecznych do korzystania z bogactw kraju. Aktualnie, *realizowany jest XI Narodowy Plan Rozwoju 2016-2020 – XI NPR*. Przewiduje się, że koszty związane z realizacją planu wyniosą ok. 260 mld MYR (ok. 84 mld USD). Jego głównym celem jest budowa wysokorozwiniętego społeczeństwa egalitarnego, o dochodzie na głowę ok. 24.000 USD.

Zgodnie z *World Competitive Yearbook 2019* Malezja nadal utrzymała się **na 22 pozycji wśród krajów o najwyższym poziomie konkurencyjności**.

Malezja zajęła także **27 miejsce w ranking IMD Digital Competitiveness Ranking 2018**, który mierzy zdolność poszczególnych krajów do absorpcji technologii cyfrowych i w efekcie transformacji na płaszczyźnie praktyk administracyjnych, modeli biznesowych i generalnie społeczeństwa.

¹ Ok. 400 firm, w których Rząd Malezji posiada udziały większościowe lub posiada głos decydujący i kontrolę w zakresie: ustalania składu Rady Nadzorczej, Zarządu, wyższego kierownictwa, strategii, finansowania, przyznawania kontraktów, podejmowania się kontraktów oraz inwestycji. Szesnaście firm z Malezji znalazło się na najnowszej liście *Forbes'a*, która obejmuje największe światowe firmy państwowe. Do wymienionych należą: bank Malayan Banking Bhd - Maybank (371 pozycja), koncern energetyczny Tenaga Nasional (408), CIMB Group (574), Public Bank (578), Sime Darby (709), Axiata Group (932), Genting (1122), RHB Capital (1185), Hong Leong Financial Group (1287), MISC (1318), AmBank Group (1331), Petronas Chemicals (1339), Maxis (1441), Petronas Gas (1485), IOI Group (1559) oraz YTL (1589).

² Aktualnie 7 funduszy: EPF, Khazanah, KWAP, LTAT, LTH, MKD, PNB – uprawnienia jak wyżej. Rolą funduszy jest inwestowanie środków budżetowych oraz zapewnianie finansowania firm *GLC*. Pełnią też rolę „aniołów biznesu” dla *GLC* i firm o specjalnym statusie gospodarczym „*Bumiputra*”, czyli należących do rdzennych Malajów, często związanych z koalicją rządzącą.

Z dniem 17 stycznia 2017 r. w Malezji weszły w życie nowe regulacje dotyczące **podatku u źródła**³. Zgodnie z nimi ww. **podatek, w wysokości 10%, nałożony został na wszystkie płatności dla nie-rezydentów za świadczone przez nich usługi**, niezależnie od tego czy usługi te realizowane są w Malezji, czy też poza jej granicami. Dochód nierezydenta ze świadczonych usług kwalifikuje się jako „dochód kategorii specjalnej”, tzn. różni się od zysków uzyskiwanych z prowadzenia działalności biznesowej i dlatego umowy o ochronie podatkowej w tym zakresie nie mogą być stosowane. Co prawda pewne dwustronne umowy mogą wciąż gwarantować ulgi bądź zmniejszenie stawki podatku u źródła, jednakże stanowisko Malezyjskiej Rady ds. Podatków (Inland Revenue Board of Malaysia⁴) wydaje się nie być sprzyjające tym umowom i w związku z tym powstaje wiele kontrowersji.

Ponadto, w ustawie budżetowej Finance Bill 2016⁵ rozszerzono termin „royalty” na wszelkie płatności wynikające z użytkowania lub praw do użytkowania oprogramowań komputerowych. Te wielkości będą podlegały podatkowi u źródła w wysokości 10% („10% domestic royalty withholding tax”). Według nowych zapisów, podatek u źródła należny jest za usługi techniczne i nie-techniczne świadczone poza Malezją. Włączenie „usług nie-technicznych” oraz „poza Malezją” są nowymi terminami wprowadzonymi do przepisu podatkowego. Ponadto, definicja usług nie-technicznych praktycznie może obejmować aktualnie wszelkie rodzaje usług.

Od września 2017 r. naliczany jest **podatek turystyczny**, którym obciążeni są turyści zagraniczni oraz przebywający w Malezji nie-rezydenci, korzystający z jakiegokolwiek bazy noclegowej w Malezji.

Przynależność do międzynarodowych organizacji politycznych i gospodarczych Malezji: ASEAN (od 8 sierpnia 1967 r. jako członek-założyciel), AFTA, APEC, ASEM, WTO, IBRD, IMF, ADB.

4. Wymiana handlowa

W 2018 r., eksport towarów z Malezji wyniósł 247 mld USD (wzrost o ponad 13%), zaś import 217,5 mld USD (wzrost o ponad 11%). W związku z powyższym, bilans handlowy Malezji w 2018 r. był dodatni i wyniósł 29,8 mld USD.

Głównymi partnerami Malezji w wymianie towarowej z zagranicą są: Chiny, Singapur, Stany Zjednoczone, Japonia, Tajlandia, Tajwan, Indonezja, Rep. Korei, Hongkong i Indie. Najważniejsi partnerzy wśród krajów UE, to: Niemcy, Niderlandy, Francja, Wielka Brytania, Włochy.

Największy udział w wartości eksportu (Nomenklatura scalona CN, podział 4 - cyfrowy) przypada na grupę „Elektroniczne układy scalone; ich części”. Kolejne grupy towarowe to: „Oleje ropy naftowej i oleje otrzymywane z minerałów bitumicznych (z wyłączeniem surowego)”.

Ważną grupą towarową o istotnym znaczeniu dla gospodarki Malezji jest olej palmowy i wyroby z oleju palmowego – Malezja jest drugim na świecie producentem oleju palmowego.

³ Tzw. **withholding tax** - podatek pobierany w przypadku płatności transgranicznych, w których podmiot otrzymujący przychód (podatnik) ma inną rezydencję podatkową niż podmiot dokonujący wypłaty (rezydent w kraju położenia źródła przychodu). W przypadku podatku u źródła podatnikiem jest podmiot otrzymujący wypłatę (np. wynagrodzenie z tytułu usług, płatności licencyjne, odsetki z tytułu pożyczki), jednak obliczenie, pobór i zapłata podatku do urzędu skarbowego są dokonywane przez podmiot dokonujący wypłaty, określany jako płatnik podatku. Płatnik pobiera więc podatek ciężący na podatniku (na dochodach podatnika z tytułu usług, licencji, odsetek itp.), który otrzymuje kwotę wynagrodzenia netto, czyli pomniejszoną o kwotę podatku zatrzymanego u źródła (ang. withholding tax, WHT).

⁴ Lembaga Hasil Dalam Negeri Malaysia (LHDNM) http://www.hasil.gov.my/index.php?bt_lgv=2

⁵ http://newsletters.usdbriefs.com/2016/Tax/WT/161111_5.pdf

Wymiana handlowa Malezji z Polską (mln USD)

	2014	2015	2016	2017	2018	I-V 2019
Eksport	189,6	180,2	152,6	139,1	185,2	102,5
Import	983,1	967,5	654,1	812,2	989,8	406,8
Obroty	1172,7	1147,7	806,7	951,3	1175	509,3
Saldo	-713,6	-787,3	-501,5	-673,1	-804,6	-304,4

Źródło: Insigos MPiT

W 2018 r. polski eksport do Malezji wyniósł 185,2 mln USD, a import 989,8 mln USD. Tym samym Polska w wymianie handlowej z Malezją notowała wzrost ujemnego salda do poziomu ponad 800 mln USD.

Malezja jest czwartym największym partnerem Polski wśród krajów ASEAN.

Na liście najważniejszych pozycji w **polskim eksporcie do Malezji** zagregowanych na poziomie 4-cyfrowych kodów CN w 2018 r. dominowały:

Maszyny i urządzenia do automatycznego przetwarzania danych; taśmy i dyski magnetyczne do zapisu dźwięku i innych sygnałów; aparatura do telefonii i telegrafii przewodowej oraz telekomunikacyjna; wyroby ceramiczne o różnorodnym zastosowaniu; serwatka, także zagęszczona lub dosłodzona i pozostałe produkty mleczne dosłodzone

Wśród najważniejszych pozycji w **polskim imporcie z rynku malezyjskiego** agregowanych na poziomie 4-cyfrowych kodów CN w 2018 r. dominowały:

Części, akcesoria maszyn biurowych, również elektronicznych; odzież i dodatki z kauczuku innego niż ebonit; elektroniczne układy scalone i mikroasemblery; aparatura do telefonii i telegrafii przewodowej oraz telekomunikacyjna; maszyny i urządzenia do automatycznego przetwarzania danych

W przypadku **polskiego eksportu** do Malezji, część pozycji polskiego eksportu m.in. wyroby hutnicze, chemikalia były i są dostarczane do Malezji przez firmy krajów Europy Zachodniej (Niemcy, Niderlandy, Austria), a także przez pośredników w Singapurze, Chinach lub Hongkongu i podobnie, jak w przypadku powyżej, w polskiej statystyce zaliczane są nie jako eksport do Malezji, ale wywóz do krajów pośredniczących. Podobnie wygląda sytuacja przy eksporcie mleka i serwatki w proszku, gdzie w oficjalnej statystyce malezyjskiej odnotowana jest połowa ilości, która jest dostarczana. Specyficzna jest sytuacja np. czy mięsa drobiowego, które nie może być eksportowane z obszaru UE do Malezji ze względów formalnych i w statystyce malezyjskiej nie występuje, natomiast jest odnotowane w danych polskich.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa z Polską

Polskie inwestycje w Malezji

Od 2015 r. nastąpiło zauważalne ożywienie polskiej aktywności inwestycyjnej i budowy obecności polskiego biznesu w Malezji.

Swoje spółki miejscowego prawa handlowego, posiadają: **COMARCH SA** (Comarch Malaysia Sdn. Bhd), usługi w sektorze IT/ICT, **SYMBIONA SA** (Symbiona Malaysia Sdn. Bhd.), usługi w zakresie projektowania i wykonawstwa oczyszczalni ścieków oraz punktów uzdatniania wody, **InPost SA** (InPost Malaysia Sdn. Bhd.), **IT Kontrakt SA** (IT Kontrakt Services Sdn. Bhd. - usługi IT/ICT), **TTMS SA** (TTMS Software Services Sdn. Bhd. - usługi IT/ICT), **Billenium Sp.z o.o.** (usługi IT/ICT), **Lethe Co.** (Sinacco Sdn Bhd – projekty odzieży, IT/ICT), **WB Electronics SA** (WBE Technologies Sdn Bhd – systemy łączności, sprzęt wojskowy IT), **GetResponse Sp. z o.o.** (GetResponse Malaysia Sdn. Bhd. – usługi IT/ICT), **Jatomi Fitness Sp. z o.o.** (Pure Jatomi Fitness Sdn. Bhd. – sieć centrów fitness), **PCC Rokita Sp. z o.o.** (chemia przemysłowa – realizacja inwestycji z Petronas). Także grupa osób fizycznych jest właścicielami mieszkań pod wynajem w Kuala Lumpur.

Od 2014 r. na rynku działa lokalna firma z polskim kapitałem mniejszościowym dystrybuująca kosmetyki Farmona - **NS Europe Cosmetics Sdn. Bhd.**, firma z udziałem mniejszościowym **PolFin Trading Sdn. Bhd** (dystrybucja urządzeń medycznych) oraz firma joint-venture z polskim kapitałem większościowym - **MalPol Sdn. Bhd** – dystrybucja żywności z Polski.

Na terenie Malezji działa franszyza polskiej firma kosmetycznej **INGLOT Sp. z o.o.**, posiadająca osiem sklepów detalicznych (pierwsze trzy sklepy otwarto w 2011 r.).

W Malezji funkcjonuje siedziba główna firmy **Dynamic Business Information Ltd.** z Londynu. Firma należy do polskiego przedsiębiorcy, który wykupił brytyjską firmę, a następnie dokonał inwestycji w Malezji, tworząc w Kuala Lumpur firmę **Dynamic Business Information (M) Asia Pacific Sdn. Bhd.**, zajmującą się globalnie oceną ryzyka finansowego, biznesowego i wiarygodności firm. Oddział szkoleniowy firmy znajduje się w Warszawie.

Malezyjskie inwestycje w Polsce

W marcu 2018 r. malezyjski fundusz emerytalny EFP, poprzez swoją spółkę zależną w Europie (Kwasa Ltd), nabył Galerię Katowicką za ok 1,5 mld PLN. EPF jest także właścicielem biurowca Gdański Business Center w Warszawie (186 mln Euro) oraz kilku obiektów magazynowych (brak danych co do wysokości udziałów).

W 2017 roku malezyjska sieć restauracji z szybką obsługą **Pelita Asia Sdn. Bhd.** otworzyła w Warszawie-Ursusie pierwszą placówkę typu „*Nasi Kandar*” (kuchnia indyjska/malezyjska) w Europie Środkowo-Wschodniej. Wartość inwestycji, to ok. 45 tys. Euro.

W 2016 r. w Szczecinie zainwestowała malezyjska firma **GOLDEN FRESH**, która produkuje ryby w puszkach. Jest to jedyna bezpośrednia inwestycja malezyjska w produkcję w Polsce.

W Krakowie działa spółka zależna malezyjskiej firmy naftowo-gazowej **PETRONAS – Petronas Lubricants Sp. z o.o.** które zajmuje się dystrybucją smarów i olejów maszynowych. Spółka została utworzona po przejęciu przez Petronas włoskiego producenta smarów LM Selenia SpA.

Lata 2015-2018, to istotny przełom w podejściu do rynku polskiego, gdyż do tej pory malezyjscy inwestorzy zainteresowani byli jedynie kapitałem spekulacyjnym i zakupem polskich obligacji Ministerstwa Finansów. Ponadto cały region Europy Środkowo-Wschodniej pozostawał poza zainteresowaniem inwestorów z Malezji. Generalnie, zaangażowanie inwestycyjne z Malezji koncentruje się w branżach energetycznych, komunikacyjnych, przejęcia znanych marek oraz historycznych nieruchomości. W Europie dotyczą one wyłącznie prawie wyłącznie Wielkiej Brytanii, Francji, Włoch, Niemiec, Irlandii i Holandii.

Usługi na terenie Malezji

W 2017/2018 r. świadczone były usługi dotyczyły w następujących branżach i dziedzinach:

- **usługi z zakresu IT i cyber-bezpieczeństwa** - w zakresie bankowego cyber-bezpieczeństwa i opracowania procesów zarządzania w środowisku ShareWare; w zakresie tworzenia oprogramowania do „inteligentnych budynków”, systemy bezpieczeństwa dostępu. Pojawiają się firmy, których zadaniem jest wykonywanie jednorazowych usług teleinformatycznych, czy programowania na zlecenie firm międzynarodowych. Usługi świadczą także polskie firmy w zakresie e-learning’u (informacja z malezyjskiej organizacji IT i ITC – PIKOM)
- **naprawy i konserwacje turbin gazowych i generatorów elektrycznych** – usługi świadczyły także polskie oddziały firm ABB i Siemens.
- **usługi konstrukcyjne na wystawach międzynarodowych** –na targach przemysłu obronnego DSA 2018 dla wystawców z Wielkiej Brytanii.
- **biomasa i źródła energii odnawialnej** - usługi doradcze,

- **kontrola bezpieczeństwa produkcji i nadzór technologicznego** – podobnie jak w latach poprzednich, usługi świadczą przedstawiciele firmy Panasonic Polska na rzecz Panasonic Malaysia.

Zatrudnienie polskich specjalistów – zauważalny jest wzrost zatrudnienia polskich specjalistów w firmach międzynarodowych działających w Malezji i regionalne: linie lotnicze AirAsia– konserwacja silników, usługi finansowe (Standard, City), ewaluacja projektów, przemysł samochodowy (Volkswagen, Man), energetyczny (ABB, Siemens), spożywczy (Carlsberg Malaysia), instytucje bankowe, usługi IT/ICT itd.

6. Dostęp do rynku Malezji

A. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Stosunki dwustronne pomiędzy Polską i Malezją regulowane są przez następujące akty prawne:

- Umowa o cywilnej komunikacji lotniczej z 24 marca 1975 roku;
- Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania i zapobieżenia uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu z 16 września 1977 roku;
- Umowa o popieraniu i ochronie inwestycji z 21 kwietnia 1993 roku;
- Umowa o współpracy gospodarczej, naukowej i technicznej z 22 marca 1996 roku;
- Umowa o współpracy w dziedzinie nauki i techniki z 30 sierpnia 2000 roku;
- Umowa w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, wraz z Protokołem do tej Umowy z 08.07.2013 roku;
- Umowa o transporcie morskim z 10 lutego 2014 roku.

B. Bariery, certyfikacje, wymogi specjalne w dostępie do rynku

Polsko-malezyjska współpraca gospodarcza, na podstawie wcześniej zawartych porozumień, ma pełne podstawy prawno-traktatowe, pozwalające na nieskrępowany rozwój aktywności podmiotów gospodarczych z obydwu krajów w zakresie tak handlu, jak i bardziej złożonych form współpracy np. tworzenie spółek *joint-ventures* z podmiotami malezyjskimi czy inwestowanie w Malezji.

Mimo licznych deklaracji zmiany i poprawy bieżącej sytuacji, malezyjskie procedury są bardzo mocno biurokratyzowane oraz nieprzejrzyste. Do najważniejszych, formalnych i pozataryfowych przeszkód w dostępie do rynku malezyjskiego, obowiązujących także inne kraje, należy zaliczyć:

Zakaz importu wieprzowiny do Malezji - Malezja w dniu 17 lipca 2019r. przedłużyła tymczasowy, 6-miesięczny zakaz importu żywych świń i mrożonego mięsa wieprzowego z kilku krajów UE (Polski, Belgii i Węgier) i Azji. Zakaz będzie obowiązywał do 31 grudnia 2019 r.

- **certyfikat zgodności z zasadami islamu HALAL-MALAYSIA** – dotyczy żywności i napojów do bezpośredniego spożycia, półproduktów żywnościowych, a także wybranych wyrobów i półproduktów kosmetycznych. Od 2010 r. wszystkie produkty żywnościowe kierowane do Malezji do ogólnego, bezpośredniego spożycia, tam gdzie jest chociaż cień szansy, że mogą być spożywane przez muzułmanów, muszą posiadać certyfikaty *halal* i symbol akceptacji JAKIM umieszczony na opakowaniu. W lipcu 2011 roku Agencja Rozwoju Islamu w Malezji – JAKIM – Jabatan Kemajuan Islam Malaysia przekazała oficjalną informację o decyzji, uznającej Muzułmański Związek Religijny w RP, jako organ władny do certyfikowania ubojni oraz innych artykułów wyprodukowanych w Polsce, w tym towarów rolno-spożywczych zgodnie z zasadami islamu HALAL-MALAYSIA. Ww. certyfikat nie jest wymagany przy imporcie: żywności ewidentnie nieprzeznaczonej do spożycia przez muzułmanów (np. wieprzowina) oraz wyrobów kosmetycznych (chyba, że producent stara się, aby produkt kosmetyczny był przeznaczony dla muzułmanów, wtedy musi poddać się procedurze weryfikacyjnej). W przypadku dostaw żywności nieprzeznaczonej dla muzułmanów, niezbędne jest bardzo wyraźne oznaczenie produktu przeznaczonego na rynek malezyjski etykietą z napisem: NON-HALAL. Żywność

nie-muzułmańska oznaczana jest bardzo wyraźnie i znajduje się w oddzielnych salach supermarketów (obsługiwanych przez nie-muzułmanów, z oddzielnymi kasami oraz torbami plastikowymi). Restauracje i hotele (za wyjątkiem zdeklarowanych chińskich lub innych nie przeznaczonych dla muzułmanów) muszą posiadać certyfikat halal. **W Polsce prawo do certyfikacji, uznawanej przez JAKIM posiada Muzułmański Związek religijny w RP (od 2011 r.), ale od 2017 r. o akredytację stara się także Polski Instytut Islamu w Poznaniu.**

- **zezwoleń na import mięsa drobiowego** – Na chwilę obecną import mięsa drobiowego i jaj z obszaru UE nie jest jednak możliwy ze względu na przypadki wystąpienia ptasiej grypy w ciągu ostatnich lat. Zezwolenie wydawane jest przez malezyjski Departament Usług Weterynaryjnych (Department of Veterinary Service – DVS). Zakłady mięsne w Europie zainteresowane eksportem drobiu do Malezji muszą złożyć do tutejszych władz weterynaryjnych - DVS odpowiedni wniosek eksportowy, poświadczony przez odpowiednie europejskie władze weterynaryjne (w Polsce - GIW)⁶. Wniosek ten opiniowany jest także na miejscu przez władze islamskie JAKIM⁷ (i to pomimo posiadania przez zakłady certyfikatu halal) i dopiero wtedy podejmowana jest decyzja o udzieleniu zezwolenia. Może się zdarzyć (aczkolwiek nie jest to formalną regułą), że przed wydaniem zezwolenia podejmowana jest decyzja o wizytacji w zakładach w Europie (na koszt wnioskującego), dokonanie inspekcji i dopiero potem, ewentualnie, wydaje się zaświadczenie, że dany zakład jest zaakceptowany w eksporcie do Malezji.

- **zezwoleń na import mięsa wołowego** – wydawane przez malezyjski Departament Usług Weterynaryjnych – DVS po przeprowadzeniu obowiązkowej inspekcji malezyjskich władz sanitarno-weterynaryjnych oraz religijnych (Agencja Rozwoju Islamu w Malezji – JAKIM) w zakładach produkcyjnych i na koszt producenta/dostawcy. Licencja eksportowa ma bardzo krótki okres ważności (maksymalnie do 60 dni). Cały proces produkcyjny i logistyczny musi spełniać wymogi zgodności z zasadami islamu *halal*. W przypadku niedokonania importu w terminie określonym w licencji, importer musi ponownie starać się o jej uzyskanie. **W sierpniu 2017 r. Polska uzyskała ponownie status kraju znikomego ryzyka BSE i zgłosiła akces do rynku malezyjskiego.**

- **zezwoleń na import mleka i wyrobów na bazie mleka** – wydawane przez malezyjski Departament Usług Weterynaryjnych – DVS. Wypełnione wnioski, takie jak w przypadku mięsa, podlegają potwierdzeniu przez polską inspekcję weterynaryjną. Po dołączeniu certyfikatu *halal* lub wniosku *halal*, przekazywane są, za pośrednictwem Ambasady RP do DVS, który dokonuje wstępnej oceny dokumentów. Na tej podstawie może zarządzić uzupełnienie dokumentacji, ponowne jej złożenie lub częściowe zatwierdzenie. Może, ale nie musi, zdecydować o dokonaniu inspekcji na miejscu na koszt wnioskującego. **Polska posiada 16 zakładów zatwierdzonych do eksportu do Malezji.**

- **świadczenie fitosanitarne** – przy imporcie żywności, wyrobów kosmetycznych i półwyrobów do ich dalszej produkcji. Świadczenie musi być zgodne z przepisami kraju pochodzenia.

- **obowiązek specyficznego oznaczania opakowań owoców i warzyw w języku malezyjskim** - zgodnie z przepisami (*Grading Packaging and Labeling of Agricultural Produce – GPL Regulation*) import świeżych owoców i warzyw musi być oznakowany w języku Bahasa Malaysia w zakresie charakterystyki produktu (na każdym kartonie): nazwa i adres importera, eksportera, agenta, producenta czy dystrybutora produktów rolnych, popularną nazwa produktu (np. „jabłka” czy „gruszki”), kategoria (grade), wielkość (size), kraj pochodzenia, waga;

- **holograficzne znakowanie leków** – wprowadzono przy imporcie farmaceutyków z terenu Unii Europejskiej od 1 maja 2005 r.;

- **homologacja** – wyroby przemysłowe, na które zostały już opracowane normy malezyjskie (jest to proces ciągły), muszą posiadać homologację wydawaną przez Instytut Certyfikacji Malezji – SIRIM;

⁶ Application for Export of Meat, Poultry, Milk, Eggs and Products and PORK and Pork Products to Malaysia – dostępne na stronach internetowych malezyjskiego DVS: <http://www.dvs.gov.my/en/impot/-/ekspot>

⁷ Wypełnia się dodatkowo tzw. JAKIM Form, dostępny na stronach JAKIM.

- **istnienie sektorów usług i przemysłowych zamkniętych dla inwestorów zagranicznych (w różnym stopniu)** – należą do nich m.in.: usługi prawnicze, architektoniczne, budowlane, turystyczne i hotelowe, sprzedaż detaliczna, projektowe, transportowe, audyt, reklama, badania rynkowe i ratingowe;

- **wymóg 50% lokalnego zatrudnienia** oraz zainwestowania m.in. 1 mln MYR, aby inwestycja została zatwierdzona na terenie Kuala Lumpur,

- nowe wymogi dotyczące wymiany walutowej dla firm zlokalizowanych w Malezji, obowiązek wymiany przez firmy ulokowane w Malezji 75% swoich wpływów w walutach obcych na ringgity;

- podatek turystyczny – od 01.09.17 wprowadzono obowiązkowy podatek, który jest płacony przez hotele, pensjonaty, noclegownie od każdego pokoju zajętego przez obcokrajowca.

W zakresie **przetargów publicznych** ograniczeniem jest dopuszczenie do nich w większości wypadków jedynie firm zarejestrowanych w Malezji i dodatkowo jeszcze, będących własnością rdzennych Malajów (*Bumiputra*). Na ogół dochodzi także wymóg rejestracji firmy w malezyjskich stowarzyszeniach branżowych, a w przypadku większych przetargów, także w Ministerstwie Finansów Malezji, jako dostawcy publicznego (występuje tu wiele różnych klas rejestracji, szczególnie wymaganych w budownictwie).

Od od 3 lipca 2017 r. w Malezji obowiązuje nowa „lista negatywna” towarów importowanych do tego kraju. Uregulowania określają towary, których import do Malezji jest całkowicie zakazany lub odbywa się na podstawie określonych regulacji. Określa organy odpowiedzialne za wydanie zezwoleń lub certyfikacji, a także częściowo ścieżkę proceduralną. Bardzo ważnym elementem jest podanie różnic w prawie gospodarczym i celnym, obowiązujących na terenie Półwyspu Malajskiego (*Peninsula*), w stanach autonomicznych Sabah i Sarawak, a także strefach wolnocłowych i *off-shore*: Labuan, Langkawi, Tioman. Nie wszystkie towary importowane do Malezji Zachodniej (*Półwysep Malajski*) mogą być dostarczane na takich samych zasadach do innych części tego kraju. Co więcej, w wielu przypadkach, za wydanie zgody lub licencji importowej odpowiedzialny jest organ stanowy, a nie administracja federalna (np. żywność, drewno, minerały itp.). Dotyczy to także obrotu towarami na terenie samej Malezji, pomiędzy różnymi strefami celnymi. Dokument określa także sposób opisu poszczególnych towarów, labelling’u, czy umieszczania oznaczeń ostrzegawczych (np. na papierosach) oraz wymogi zgodności z normami technicznymi, obowiązującymi w Malezji.

Placówki dyplomatyczne i ZBH

Ambasada RP w Kuala Lumpur

Ambasador – Krzysztof Dębnicki

No. 10 Lorong Damai 9 Off Jalan Damai

55000 Kuala Lumpur, Malaysia

(adres korespondencyjny: P.O. Box 10052, 50704 Kuala Lumpur)

tel: (+603) 2161 0805 / 2161 0780

fax: (+603) 2164 9924 / 2161 0779

e-mail: kualalumpur.amb.sekretariat@msz.gov.pl

strona: www.kualalumpur.polemb.net

Ambasada Malezji w Polsce

Ambasador - Pani Chitra Devi V Ramiah

ul. Gruzinska 3,

03-902 Warszawa

http://www.kln.gov.my/web/pol_warsaw/home

e-mail: mwwarsaw@kln.gov.my

tel.: (+4822) 617 4413, (+4822) 617 3144

fax: (+4822) 617 6256 / 616 0590

ZBH w Kuala Lumpur

Przemysław Zareba – kierownik biura

e-mail: przemyslaw.zareba@paih.gov.pl

tel.: +60 102 367 857

UBN Tower, 7. piętro

10, Jalan P. Ramlee

50250 Kuala Lumpur, Malezja

Opracowano w Departamencie Handlu i Współpracy Międzynarodowej MPiT, sierpień 2019